

Delovni program s posebnim ozirom na delovanje okrajnih učiteljskih društev UJU.

(Poročal na VII. pokrajinski skupščini pov. UJU — Ljubljana dne 6. VII. 1927 v Kranju
tov. Josip Pahor.)

Veliko gibanje, sproženo z deklaracijo v januarju 1926, je prineslo novega življenja v organizacijo. Vendar je bil razvoj kaotičen in počasen, dokaz, da si velika večina novih aktivnih delavcev ni bila polnoma v svesti novih nalog. Šele poloma so gotove misli dozorele, do konkretnega njih udeleževanja pa še nismo prišli. Naši prevratniki, ki so 10. januarja l. l. prelomili z osebnimi, a še ne s tradicijo organizacijskega dela teh oseb, so podobni potniku, ki hoče kvišku in ki ima dovolj volje, da dospe na višave. A ko doseže visoki cilj, je zemlja okrog njega tako prostrana, obzorje tako široko in mogočno, da strmi v daljo in v svet nem in brez besede.

Idejne osnove.

Šele 2. februarja letos je tov. Ribičič podal v Celju široko ogrodje delovnega programa v prerojeni stanovski organizaciji in šele v »Učit. Tov.« 19. maja t. l. je porverjenik Skulj dal temu programu trdno idejno osnovo. Lahko rečem: ti dve enunciaciji sta temeljni za vse bodoče delo učiteljskega društva in vsebujejo naloge za nedogledno dobo našega šolskega in izvenšolskega udeleževanja.

Na nas je sedaj, da te splošne temeljne misli realiziramo. Naloga letošnje, VII. skupščine poverjeništvu za Slovenijo je, da skuša teorijo tehnično premagati, to je, razvrstiti in usmeriti vse delo v društvi tako, da počasi izvedemo misli, ki jih je rodilo vse čvrsto, razveseljivo gibanje našega stanu v zadnji dobi. Iz splošnega, širkega moramo v konkretno, podrobno, obvladati moramo vso ogromno vrsto stavljenih nalog, določiti moramo zaporednost operacij in akcij, kakor nam bodo najlažje izvedljive in nas bodo vodile k ciljem.

K dejanjem!

Kaj hočemo, kam gre, kam mora danes naš stan? V članku »Nova kulturna smer naše prerjene organizacije« nam je tov. poverjenik povedal razločno in nedvoumno: nazaj k našemu ljudstvu, nazaj k njegovi zemlji, nazaj k njegovi kulturi! V teh kratkih besedah je ogromen program vsega, kar čaka v prihodnje šolo in učiteljstvo, ako hočemo imeti živo misijo v svojem narodu. Kaj pa vsebuje ves ta program, posebno še: koliko bo moralo učiteljstvo delati samo na sebi, da bo zmoglo ta program udeleževati, tega ni mogoče obdelati v kratkem referatu in bi tudi ne imelo pomena. Pomen ima le dejanje in k dejanjem, k akcijam moramo danes sklicati in obodriti stan.

Dvoje je pred nami: vsak poedinec mora sam sebe usposobiti, da stopi na novo pot in vsa organizacija mora svoje delo tako urediti, da bo služila poedincu v dosegi stavljenih ciljev.

Naše delo si predstavljamo enostavno: žarišče, ki pošilja misli in ogenj na vse strani, bodi poverjeništvu, društva naj bodo delavnice. Centraliziramo svoje sile, položimo sistem v svoje stanovsko, v šolsko in izvenšolsko delo!

Mrtva zemlja.

Samo pogledajte naša društva danes, ko imamo že davno nov kurz — ako lahko rabim ta izraz! Ali nam naša društva roče tiste sadove, ki bi jih morala? Zdi se mi mrtva zemlja, ki absorbira toliko naših sil, ne da bi jih še kdaj vrnila. Sledite zborovanjem! Vrsta predavanj o rečeh na zemlji in na nebu — pisan kaleidoskop — to še niti najslabše ni pri zborovanjih. Vem, da se dobe društva, kjer se niti ne prepirajo, ampak je glavna točka bogat oboj s plesom, z diplomami, z govorami in kadivnico. Ali je to slovenskemu narodu res tako potrebno?

Rekli boste, da pretiram. Žalibog je gola resnica, kar sem navedel, in sam dobro razumem, zakaj je tako. Razumljivo pa je tudi, da pade pri takih razmerah stanovska zavest na ničlo in da se organizacija do tal razrahlja in nima več nikakega namena in tudi ne pomena.

Dvig stanovske zavesti.

Prvo, kar moramo doseči, ako hočemo resnično preroditi stan, je dvig stanovske zavesti. Drug za drugega moramo stati, strnjena masa. Solidarnost v naše vrste, da nas nihče ne bo rušil! Ne pozabite, da nas bodo topli, ako nas bodo našli razdvojene v važnih trenutkih!

A solidarnost je mogoča le pri visoko zavednih pripadnikih organizacije. Ni je dovolj — videl sem celo mlade tovariše, ki so društvena zborovanja bojkotirali. Ali jim niso bila potrebna društvena zborovanja? Nikakor ne. Niso bili ti tovariši kake svetle zvezde, ne, sam sem se prepričal, da velja za nje oni stari: blagor ubogim v duhu!

Prva naloga društev je, da dvignejo stanovsko zavest. Učiteljstvo ima toliko skupnih koristi, da brez stanovske organizacije niti prvi slovenski učitelj pred polstoletem niso mogli dalje. Polno je perečih vprašanj, ki nas vse tangirajo, ki so važna za naš obstanek. In če bi tudi teh ne bilo, med učiteljstvom živ še vedno to-

liko idealizma, da nas druži in krepi. Društva so naše močno obrambno sredstvo, zato imamo vsi interes, da se čim bolj ojačijo in da so borbena. Čim višja bo stanovska zavestnost njegovih članov, toliko močnejši bodo, toliko vplivnejši ves stan. Kakor stori država vse za svojo vojsko, tako moramo mi storiti vse za svoja društva, da ohranimo svoje pravice in dosežemo nove. To je naš egoizem.

Naloge.

Naš stan pa je imel vedno tudi višjih nalog, dvigniti šolstvo, dvigniti narod, pomagati mu. Vedno je bilo med nami pozitivnih delavcev, ustvarjalcev. In ustvarjati hočemo, kulturno in materialno. Da, to nalogo imamo pred očmi bolj živo in bolj veliko kot doslej. Vzemite deklaracijo, pogledajte vse gibanje v naših vrstah in ugotovili boste sveže, krepke energije.

Tudi tu so društva ono orodje, ki nam omogoči, ki nam pomaga pri naših strem-ljenjih. Še več! Organizacija je ona čarovniška palica, ki da našemu delu pravo smer in skupno pot.

Reforma društev.

V prihodnjem poslovnem letu moramo izvesti reformo društev. Saj ponekod je že izvedena in morda so prav tista, ki gibljejo in dajejo potreben elan vsemu stanovskemu razvoju.

Naloge so: 1. čim večja udeležba pri zborovanjih in 2. čim smotrenjša izraba stanovskih sestankov.

Kako bomo to dosegli? Najprej zgolj tehnično: naj se izbere kraj in prilika zborovanj tako, da je udeležba lahko polnoštevilna; naj se zborovanja vrše, da čustvo člani potrebuje sestrski se; naj se razvije primerna agitacija — če treba tudi osebno pri indolentnih; naj se zborovanja v odbojih pripravijo tako, da se izrazi čas z obdelanjem koristnih in važnih vprašanj, ne da bi se mlatila prazna in nepotrebna slama in končno: naj se kontrolira udeležba. Idealno bi bilo, če bi vsakteri iz lastnega nagiba, iz stanovske zavesti pristopovali zborovanjem. Toda dokler te ni dovolj, dokler imamo v svojih vrstah ljudi, ki se ne zavedajo pomena organizacije za ves stan, dokler so med nami nevestni elementi, moramo porabiti proti njim ono prisilno sredstvo, da ga imamo: moralni pritisk. To sredstvo ni odločno, ker ni materialno. Ni ma ničesar policijskega na sebi, ampak izhaja iz moralne moči, iz avtoritativnosti društvenega odbora, svobodno izbranega in postavljenega na častno mesto dela zaradi borbenih kvalitiet poedincev v stanu.

Avtoriteta.

Zato je potrebno, da se avtoriteta v društvi čim bolj ojači. V odbore morajo ljudje, ki so se odlikovali z delavnostjo, z nesebično poštrevnostjo, z borbenostjo, skratka najboljše iz stanu. Še pred meseci je neko društvo predlagalo shemo poskusne volitve v odbore. Mislim, da je to višek formalizma in da je mogoče v stanu, ki ni ma pojma, kaj je organizacija. Taki ljudje igrajo dolgočasno igro, se igrajo »organizacij«. Tega pa naš stan ne potrebuje več, pa če je bilo pred deklaracijo tudi celo generacijo v modi. Društveni odbori so torej važna komponenta stanovskih sil in poverjeništvu naj to povdari in skrbi, da bodo krepke motor, pest, ki drži skupaj vse, v lahkih in težkih urah in ki stanovsko vzgaja in določa smotreno delo.

Red v poslovanju.

Ni treba posebe povdarjati, naj se v odborih tudi formalistično delo ne zane-marja. Nekdanje razmere na vodilnih mestih stanovske organizacije naj nam bodo svarilen vzgled. Blagajniški posli v društvi so kočljivi; so za organizacijo življenjskega pomena, a so še posebej moralnega pomena, zato se morajo skrupulozno redno vršiti. Tudi tajnik bodi agilen delavec, ki ne zanemari svojega dela; če le mogoče, naj bo tako izbran, da je duša društva, ako ne more biti to predsednik sam.

Plodnost zborovanj.

Druga važna zadeva društvenega delovanja je smotrena izraba zborovanj. Ta zadeva je daleko važnejša od tehnične.

Idealno bi bilo, ko bi se mogli sestati vsak mesec. Razni vzroki nam to branijo. Zato pa glejmo, da se zberemo vsaj vsaka dva meseca. Tudi glede tega bo potrebna evidenca, in sicer od strani poverjeništvu. Kjer društva ne poslujejo redno, tam naj poverjeništvu poseže vmes v znamenju organizacijskega centralizma. Prevelika avtoritativnost društev, bodisi v tehničnem, bodisi delovnem pogledu je škodljiva. Čim tesneje je organizacija povezana, čim bolj iz enega samega kova, tem boljša je. Zaupajmo osrednjim organizacijam s tem, da jim damo čim več moči. Kontrolirajmo jih, ne malikujmo pa stari slovanski svobodoljubnosti, ki je še vedno tako bolno razvita pri nas, da vede v anarhijo, v brezvladje.

Društveni odbori naj vsako zborovanje skrbno pripravijo. Ni dovolj določiti

dnevni red, tudi na poročevalce in debaterje je misliti. Seveda je važnejše: kaj in ne kako, kakor je važnejša misel od oblike.

Dve osrednji misli.

Kaj naj društva obravnavajo, je dano samo po sebi. Prvič: vse kar služi stanovski zavesti, torej zgolj organizacijske probleme, kako naj se naše udruženje napravi čim krepkejše, kako naj se dvigne njegova efektivna sila. Drugič: vse obravnavano naj ima osrednjo misel, ki prežema in obžarja vse delo učiteljstva. Ta centralna ideja je: šola in učitelj v službi dviga našega preprostega naroda, predvsem našega kmeta in delavca.

O sporedu.

Spored društvenih zborovanj si predstavljam takole: ugotovitev društvenega stanja (gibanje društev) in obisk zborovanja, torej nekaka revija lastnih vrst. Takoj za tem: pregled dogodkov v društvu od zadnjega zborovanja, s posebnim ozirom na vse, kar učinkuje na naše pravno in gnotno stanje, z drugo besedo: vse stanovsko-politične zadeve; toda z izločitvijo vseh šolskih stvari, ki imajo zgolj pedagoški, metodiški ali uradni, birokratični karakter.

Nato se obravnavajo dopisi poverjeništvu, na kar se pregledajo, razmotrivajo vse centralne ustanove organizacije: a) tisk (»Tovariš«, »Popotnik« in »Zvonček«), b) kulturne zasnove (»Šolska Matica«, Pevski zbor, »Mladinska Matica«), c) gospodarske stvari (Samopomoč, Učit. tiskarna nove pobude). Pri vsem tem je mogoča do-stojna, četudi rezka kritika brez osebnosti, in resnega značaja, so mogoča navodila in nasveti, ako so usmerjena v to, da se organizacija ojači in razširi in da razširi svoje kulturno snovanje.

Naša samoizobrazba: problemi.

Kot nadljudno točko bi morali uvrstiti: Naša samoizobrazba. Tu bi se poročalo in razpravljalo o vsem, kar moramo storiti, da se stan umsko dvigne in usposobi za delo med ljudstvom v smeri dviga kmetijstva. Na mestu je razgovor o problemih, ki jih mora učitelj poznati in ki so univerzalnega značaja: narodna ekonomija, pedagogika, družboslovje, modroslovje. Tu bi se mogla uvrstiti kratka predavanja z diskusijo. Toda predavanja se morajo enotno voditi za vsa društva in se poedinim ne smejo puščati proste roke. Govoriti bo o novih knjigah, organizirati delovne enote po šolah oziroma njih skupinah v svrhu samoizobrazbe, graditi male knjižnice iz enakih, najnujnejših knjig iz navedenih panog znanja.

Če imamo pet društvenih zborovanj v letu, naj se pri teh obravnavajo naslednje teme: 1. idealizem in materializem, 2. liberalizem: idejne in gospodarske osnove ter posledice, 3. osnutki slov. narodnega gospodarstva, 4. o združništvu, 5. kaj je družboslovje.

Prvi dve temi se obravnavata po Kreku, družboslovje po Ušeničniku, osnutki slov. narodnega gospodarstva po Brezigerju, lahko tudi po Milavčevem poročilu v ljubljanski oblastni skupščini. S tem seveda da ni rečeno, da se ne bi moglo obravnavati po drugih knjigah in delih. Izdajo se brošure.

To samoizobrazbeno delo je med nami krvavo potrebno in se mora začeti. Prvi namen je, opozoriti učiteljstvo na študij, brez katerega ni modernega izobraženca. V imenovanih panogah moramo imeti osnovne pojme. Ker nam jih oficialna izobrazbališča niso dala, jih moramo sami iskati. Danes je to za naš stan »Conditio sine qua non«; lahko trdim, da s tem stoji in pade vsa prihodnost, ves pomen stanu in predvsem: vsa njegova civilizatorna mislija v šoli in v narodu. Brez izvršitve tega ni realizacije celjske deklaracije.

V novo razdobje.

Ne delam si iluzij, da bi mogla že ta razpravljanja po naših društvi preroditi stan. Tudi eno leto ne pomenja nič drugega kot začetek, kot usmerjenje naših energij v novo periodo življenja slovenskega učiteljstva. Toda temelj je mogoče v enem letu postaviti in kdor bo zraven, bo gradil višje. Ako se po vseh društvi našega poverjeništvu obravnavajo navedene teme in se zainteresirajo posebno mlajši nadarjeni učitelji za pereče probleme, ako se zbudijo latentne sile, ki iščejo smeri, izhoda, da se razvežejo in začnejo z jasnimi cilji udeleževati, ako se torej vsa masa slovenskega učiteljstva zgane naprej v smeri dviga vseh svojih umskih in moralnih sil, v smeri razširjenja svojega obzorja in aktivnosti, potem bo mogoče reči, da hoče učiteljstvo doseči, kar si je zastavilo z deklaracijo. To delo bo potisnilo v stran vse, kar nas danes ustavlja na poti; vse, kar je majhnega, bolnega in nenaravnega med nami, se bo umaknilo v ozadje, se bo moralo umakniti in bo moralo pasti smešno vprašanje: za ali proti deklaraciji. S pozitivnim delom, s širokim in sistematičnim bomo strli, kar nas danes lomi in duši.

Vsekakor, obravnavanje navedenih vprašanj v teku enega leta društvenega življenja je malo, mnogo premalo. Ne pomenja nič drugega kot to, da se sprožijo vzvodi. Pravi namen je: zainteresirati naše najboljše za probleme, ki režejo v meso vso našo družbo. Zaorati je treba globlje.

Kolikor sem informiran, ima ta namen naše poverjeništvu, in reči moram, da bo izvršilo ogromno kulturno nalogo, če bo šlo konsekvntno svojo veliko pot. Popravilo bo, kar smo zamudili v teku ene generacije. Leto dni je že, odkar se čisti naša

njiva. Šele zdaj vidimo, kako so bila zapuščena, preraščena, brez solca in razsušena. Hvala Bogu, preorana je in polno pridnih rok je že na delu, da nam spet bogato obrodi. Prišel je gorek čas, prišel je dan, da se lahko poseje z zdravim semenom. Cesar nismo storili doslej, se bo izvršilo: poverjeništvu je nastavilo široko samoizobrazbeno akcijo, ki je preračunana na tri leta. To je menda že začrtano in prav posebna naloga letošnje skupščine je, da to nalogo sprejme, sprejme načelno in v detajlih. S tem pooblastilom v roki — upam — bo imelo potem poverjeništvu dovolj dosledne, železne volje, da gre do dna z akcijo, ki je za nas življenske važnosti in brez katere ni našega prepoveda, ni izvedbe programa, kakor je v velikem načrtan v izvajanjih tov. poverjenika v »Tovarišu« 19. maja.

Izobraževalni krožki.

Ne vem, ali je potrebno, da se spuščam v tehnično stran izvedbe akcije. Zamišljen je osrednji izobraževalni odbor v poverjeništvu, ki naj bi ga podpiral izobraževalni odsek pri vsakem društvu, društva pa naj si osnujejo po krajevnih prilikah več izobraževalnih krožkov.

Glede društvenih odsekov sem mnenja, da so odveč. Naj prevzamejo delo osnovanja krožkov društveni odbori. Ti so itak koncentracija aktivnih elementov po društvi, in bi bilo zgolj trošenje energij, če bi se ustvarjali novi aparati. Toliko več pozornosti je pa posvetiti novim organizmom: krožkom. Ti morajo v življenje in morajo živeti! Živeli pa bodo le s striktnimi nalogami in smisel bodo imeli le, če se bodo brezpogojno pokorili osrednji enotni volji. Ako bodo hoteli lastno pot, bo pomenila ta sabotaža in demoralizacijo. Če se krožki nimajo pokoriti in vršiti začrtanih nalog, je bolje, da se ne osnujejo, ker bi bili le mrtvorjeno dete.

Pri izobraževalni akciji se mora bolj upoštevati individualni moment. Tako pri poverjeništvu, kot v društvenih odborih in v krožkih naj bo duša in motor en funkcionar, ki mu drugi samo kot svetovalci stoje ob strani. Linijo izobraževalnega dela itak začrta skupščina za daljši čas, potem pa gre le za izvršitev sklenjenega. Dolgovezno posvetovanje in sejanje je odveč, je sterilno in zgolj ubijanje časa in volje. Zato: malo besed in čvrsta dejanja! Proč s širokoustnim, frazerskim parlamentariziranjem, ki se v našem stanu korači še izza časov pred deklaracijo, ko smo še imeli geste in prazno formo, a smo zato bolehalo v brezidejnosti!

Izobraževalni tečaji.

V letošnjem avgustu se priredi v Ljubljani izobraževalni tečaj, ki bo trajal osem dni. Ta tečaj bo začetek sistematičnega samoizobrazbenega dela v stanu. Zamišljen je za vse učiteljstvo tako, da ne bo društva našega poverjeništvu, ki ne bi imelo enega na tečaju. Ob tej priliki se bodo dala navodila, kako je samoizobrazbeno akcijo nadaljevati. Prvem tečaju bo čez leto sledil drugi in potem tretji. Vse, kar premore slovensko učiteljstvo darovitih mladih ljudi, mora na te tečaje. Ti tečaji morajo ustvariti podmladek novih kulturnih delavcev v stanu.

Za domišljavo elito?

Toda nečesa ne smemo pozabiti! Mi nikakor ne potrebujemo neke duševne elite, ki si nabira znanja, da stoji potem sama v se zaverovana ob strani vsega. V nas Slovencih je itak preveč hiperkritičnega razpoloženja, da vse ocenjujemo, da vse boljše vemo in zato tudi nikjer nečemo kot pozitivni podrobni delavci ustvarjati. Smo praznični vseznalci, ki se ne lotijo vsakdanjega drobnega dela, ker se jim zdi premalo gosposko. Če imajo naši tečaji, vse naše samoizobrazbeno prizadevanje proizvajati tako domišljavo elito, ki z visokega doli hiperkritično in s prekrizanimi rokami motri dnevno življenje, potem je bolje, da samoizobrazbenega dela niti ne pričnemo. Preresnično je — žal — dejstvo, da nižje plasti družbe vedno streme dvigniti se do višjih, katerih navade, običaje in vse način življenja potem posnemajo. Navadno prevzema tako parvenijstvo najslabše lastnosti gornjih slojev, največkrat zgolj zunanji videz, ki razlikuje distinguirance od mase. Tudi med nami vidimo ta pojav in ne dokazuje ničesar drugega kot splošno nizko izobrazbo in pa prevladovaje naziranje, da je znanje nekaj gosposkega in da je njegova prva in zadnja naloga razlikovati se od črne množice. Bog ne daj, da bi se tista borna srednješolska matura umazala kdaj ob našega slovenskega kmeta!

To naziranje se še vedno najde v našem stanu ter je zavestno in podzavestno. Podzavestno se kaže posebno v tem, da učiteljstvo nima in noče imeti nikakih direktivnih stikov z našim ljudstvom, s preprostimi sloji.

Prelom! Nove vrednote.

Namen našega samoizobrazbenega dela je, podreti tako necivilizatorno, protinacionalno in protidemokratsko naziranje. Do tal hočemo porušiti oni psevdorazistokratizem v naših vrstah in spraviti spet do čisti delo našega resnično produktivnega človeka, predvsem kmečkega delo. Učitelj mora nazaj k našemu kmetu! Preučiti ga mora, spoznati njegove življenske razmere, njegov gospodarski položaj, njegovo duševnost, njegove vrline in napake, razumeti in uživati se v kmečki etos. To, tovariši, ni pokmetenje učitelja, pač pa je prelom z

onim naziranjem, da smo gospoda, če imamo vstop v takozvane boljše hiše in če moremo po svojih močeh prispevati za boljše zabavo v takozvani boljši družbi, ki je včasih kaj dvomljiva.

Kar govorim, ni več novo. Imam pri liko opazovati, kako se tudi med nami pojavljajo nove vrednote. Vidim pa, da se učiteljstvo včasih zakrknjeno zapira v se, zato sem hotel pribiti, da tudi sterilne duševne elite ne potrebujemo. Vse naše samoizobraževalno delo mora iti za tem, da smo posredovalci med mislijo in njeno uporabo, med znanostjo in njeno aplikacijo. Če se v stanu vrše tečaji, se vrše zato, da dobimo novih stanovskih organizatorjev in zato, da posredujemo ljudstvu ono dobro, ki je izobrazba.

Boj intelektualizmu.

Da se ne razumemo napačno! Izobrazba je bil pri nas do nedavno še tako nepredeljen pojem, da se je naposled beseda prelevila v eno najbolj zoprnih fraz. Pod izobrazbo smo razumeli vse in smo v njem imenu širili med ljudstvo celo razvade in strasti. To gre h koncu. Novi čas je napovedal boj intelektualizmu in učiteljska dolžnost je, da v tem boju pomaga.

Ako se torej med nami začne s širokim samoizobraževalnim delom, se ne začneja le zato, da dosežemo ono umsko in etično višino, ki je potrebna višjemu poklicu, ampak tudi zato, da bomo spet sposobni poseči našemu kmetu pod pazduho ter mu pomagati k boljšemu življenju. Vsak stan si še kako pomaga kvišku, le kmečki je sam sebi prepuščen in propada.

Šola — življenje!

Učiteljstvo se med našim delovnim ljudstvom udejstvuje v šoli, v njegovih družinih in v njegovem gospodarstvu. Ni tukaj mesta, da govorim o šoli, toda pribiti moram, da je dete čistega intelektualizma in da ni naša onega odmeva v srcu naših širokih slojev kot bi ga morala. Med kmetijskim ljudstvom in osnovno šolo je in ostane prepad, dokler ne bo osnovna šola praktična, dokler ne bo izhajala s stališča, da bodi ves pouk prirojen na deželi razvoju in dvigu kmečkega stanu. Kako bo šola to postala, je za bližnje desetletje najvažnejše vprašanje, o katerem bomo morali razmišljati. Da je potrebna reforma, o tem ni govora, in da bo ta reforma morala takoj za dosego prvih osnovnih pojmov v glavnih učnih predmetih iskati zveze z življenjem, na deželi torej s kmetijstvom, je že danes jasno.

Gospodarski problemi na kmetih.

Tako je tudi dan cilj, ki ga išče naša stanovska organizacija na svojih novih poteh, torej predvsem s samoizobraževalno akcijo. V šoli in izven šole bo moralo učiteljstvo intenzivno poseči v usodo širokih plasti našega naroda, v njegovo gospodarsko življenje. Zato moramo poleg splošnih problemov spoznati tudi življenje kmečkega življa in se seznaniti s kmetijstvom samim. Ni potrebno, da smo strokovnjaki, toda absolutno prezirati ne bo mogoče tega, ako hočemo dobiti spet stik z ljudstvom. Tu je intelektualizem škodljiv in nevaren in je potrebna praktičnost znanja, širjenje onih znanstvenih izsledkov tedaj, ki so v stanu izboljšati naš vsakdanji kruh. Vem, da se morda v večini navzočih nekaj upira spričo teh izjav, toda to ni nič drugega kot konservativnost duha, vzgojenega v neki smeri, ki je nasprotna pravim, resničnim potrebam. Gospodarsko življenje na deželi ne gre z mesta in prav učitelj je poklican, da tu poseže vmes. Bomo odkriti: tudi on sam ne bo rešil agrarnega vprašanja, toda pomagal ga bo rešiti.

Da se prav razumemo! Tudi učitelj, ki bi bil strokovnjak v kmetijstvu, ne bo veliko dosegel na tem polju kot individualist, ampak le kot organizator kmečkega življa. Le če bo pritegnil nadarjene kmečke sile, da se pričnejo kolektivno zanimati za napredek zemljedelstva, če bo izbral med njimi strokovno sposobnejše, če bo s skupnim naročanjem potrebščin, semen, gnojil itd. ter z urejenim vnovčevanjem produktov skušal pomagati na deželi, bo njegovo delo koristno in uspešno.

V to smer mora iti samoizobraževalno delo organizacije in v to smer je poleg načrta o obravnavanju velikih vprašanj, ki gibljejo človeško družbo in svet, potreben poseben načrt, kako naj poseže učiteljstvo v našo zemljedelsko proizvodnjo. Golo teoretiziranje o problemih, ki so svetovni, ne zadošča, da bi se učitelj povrnil kot dober kulturni in gospodarski delavec nazaj k narodu.

Zadnji čas se uvaja pri nas nekako kmetijsko šolstvo. Nedvomno je to izrednega pomena. Gotovo pa je tudi, da se vse to vrši brez sistema in da se samo krpa. Osnovna šola in kmetijski tečajji kakor tudi izobrazba učiteljstva je vse tesno zvezano, je eno. Zato birokratizem ne bo daleč prišel in bo tudi to celotno vprašanje rešila le naša organizacija, učiteljstvo samo in nihče drugi. Ne moremo reči, kako se bo to zgodilo, in tudi poklican nisem, gotovo pa je, da je prav tu največja naloga naše stanovske organizacije, kakor je gotovo, da so sile v tej smeri že na delu. V rešitvi tega vprašanja je realizacija nezatrti težnje, da dobi učiteljstvo spet vpliv in besedo pri ljudstvu. Neprestano se povdarja izvenšolsko delo med narodom, toda pravo moč bo dobilo šele takrat, ko bo poseglo na deželi v vse gospodarsko snovanje v pravcu racionalnega, široko organiziranega zemljedelstva.

Segel sem nekoliko predaleč. Razvil sem nekaj misli, ki daleč presegajo delo enega poslovnega leta v organizaciji. Toda če kdo išče pota, mora vedeti cilj. Kakor koli človek razmišlja, vidi, da je misija našega stanu samo ena. Če hoče gibanje, ki ga je sprožil nastop z deklaracijo, dalje, mora samo to. Mislim, da so duhovi v naši stanovski organizaciji v tem edini in mislim, da je v stanu tudi energij, ki bodo izpeljali načrte.

Sredstva — tisk.

V podrobnem bi mi bilo govoriti še o sredstvu, ki ga imamo pri udejstvovanju načrtov za bližnjo bodočnost v našem tisku. V poštev pridejo »Tovariš«, »Popotnik«, »Zvonček« in publikacije »Šolske Matic«, kakor tudi »Mladinske Matic«, ki se snuje.

Troje komponent ima razvoj našega stanu: ojačenje organizacije, samoizobraževalno delo in reformo šole v smislu — recimo tako, ker se je beseda že uvedla — v smislu kmečkega časa. S tem je dana tudi že naloga, ki jo ima naš tisk: »Učiteljski Tovariš« bodi glasilo, ki ima pred seboj okrepljenje organizacije, »Popotnik« bodi posvečen nadaljnji splošni in strokovni izobrazbi v smislu kmečke delovne šole, »Zvonček« naj se kot mladinski časopis postavi v službo nove šole, kakor jo mora učiteljstvo razviti. Tudi naš tisk mora biti ubran na en sam akord, na osnovni akord vsega novega stanovskega gibanja. To sicer ne bo takoj dosegljivo, zakaj nikak prekrat ni še rešil vseh novih vprašanj z enim zamahom, toda neizogibno je, da storimo prve korake na novo pot.

»Učiteljski tovariš«.

»Tovariš« mora biti tako urejevan, da se zrcali v njem vse gibanje organizacije, centrale in društev. Na uvodnem mestu mora osvetljevati vse organizacijske probleme, mora spremljati neprestano vse tekoče delo, ocenjevati nove misli in pobude, dvigati organizacijsko zavest in duh aktivnosti, neumornega dela za stan. Poleg tehničnih organizacijskih zadev imej posebno rubriko za vse, kar zadeva samoizobrazbo. Tu naj se preiskujejo in pretresajo nedostatki in uspehi samoizobraževalnega dela, naj se pospešuje razširjenje literature (knjižnice) v pravcu izobraževalne akcije, naj se obdeluje primerna snov v zvezi z vsem tem, naj se brez miru propagira umski dvig učiteljstva. Ti dve stvari sta glavni.

Za njima pridejo v listu juridične in moralne zadeve (osebne in šolske) ter uradne učne in vzgojeslovne. Obravnavajo se že kot manj važne, posebno če ne posegajo v življenjska vprašanja učiteljstva.

Poseben prostor zavzemajo v »Tovarišu« družbene vesti. S temi do danes ni pravega reda, ker ni bilo sistema v društvnem življenju, v vsem udejstvovanju društev. Tu imamo dvojce: naznanila društvenih zborovanj in poročila o njih. Naznanila naj se priobčujejo kratko: kraj in čas in nič več, kvečjemu predvideni ukrepi nasproti takim nezavednim učiteljem, ki zborovanja bojkotirajo ali sabotirajo. Poročila o zborovanjih pa naj pokažejo stanje, predvsem moralno stanje članstva (smisel za organizacijo in požrtvovalnost) ter koristno delo sestankov. V ta poročila pride točna slika članske organizacijske zavesti ali nezavesti, nima pa ničesar opraviti v njih frazerstvo združeno s starim habsburško-španskim ceremonijelom in lakajstvom. Vsakdanjosti niso vredne stroškov tiskarskega črnila in tiska, pač pa se objavi vse, kar je stvarno zajemljivega in važnega (značilnega). Vsa ta poročila naj dajo dobro, izpurno sliko krajevnih društvenih razmer in naj se sestavljajo po dobrem, kratkem vzorcu.

V »Tovarišu« je potrebna nova rubrika, ki je silno važna in bi morala biti temu primerno obsežna. To je poročilo o kulturnem udejstvovanju učiteljstva izven šole. Tu ne mislim humbuga, ki ga prepogosto uganjamo s takozvanim »izvenšolskim delom« in od katerega ima naš narod čisto (ako že pride blizu) le kurentovsko veseljačenje in popivanje. Pod kulturnim delom razumem vse ono, kar bomo storili v smislu dviga kmečkega življa, njegovega gospodarskega in kulturnega življenja. To bo novo poglavje v stanovskem glasilu in bi opisovalo zemljedelska predavanja, tečaje, ustanovitve gospodarskih organizacij, (kmetijskih, sadjarskih, vitarskih, živinorejskih društev, zadrug itd.), poživljenje istih, skušnje, nasvete in mnogo drugega. Vse to bo treba šele sistemizirati, ker je — četudi ne povsem novo polje — vendar novo urejeno ali vsaj novo zasnovano delo, zdaj v zvezi z vso samoizobraževalno akcijo v poverjenstvu. To delo bomo imeli v evidenci, kakor ga nismo imeli nikdar doslej, ko smo trosili svoje energije v vse veštrove, da sami nismo vedeli, kaj smo vse ustvarili in koliko smo pri tem naškropili svojih srag in čisto tudi krvi.

»Popotnik«.

Glede »Popotnika« je jasno, da mora spet postati intelektualni voditelj slovenskega učiteljstva ne samo v učnem in metodničnem oziru, ampak prav posebno še v njegovi splošni izobrazbi. Naloga »Popotnika« je, da pomaga reformirati našo intelektualistično osnovno šolo v delovno kmečko šolo, v praktično šolo, ki se bo boje izplačala kot današnji tip.

* Tako »Tovariš« kot »Popotnik« bosta svobodna tribuna.

To je lažje povedano kot izpeljano. Gotovo ni izvedljivo kot golo idejno gibanje. Če bi hoteli propagirati samo teoretično neko podeželsko delovno šolo, ne pridemo nikamor. Le z velikim samoizobraževalnim gibanjem učiteljstva v določeni smeri ter z razširjenjem krožkov, ki naj samoizobrazbo presadijo v lokalna tla in v šolo, bomo prešli do reforme naše osnovne šole. Zasledujem naše učne in vzgojne razmere in vidim, da imamo že pionirje te reforme. Redki so in sami svoje stvari negotovi, toda tu so in si bodo s komolci napravili prostor. O njih delu so le še redke in skoro neopazne sledi v »Tovarišu«, v »Popotniku« ni doslej ničesar.

V smeri reforme osnovne šole.

Ako sproži poverjeništvu samoizobraževalno gibanje v organizaciji v širokem obsegu, potem smo na najboljši poti do resnične in temeljite reforme naše osnovne šole. Potem se bo poznalo to tudi v »Popotniku«, še več, potem bo stopila naša strokovno-znanstvena revija v novo dobo, v dobo velikega reformatorskega dela.

V to svrhu se morajo poleg splošnih razprav na dane teme pri društvnih zborovanjih, po lokalnih krožkih obravnavati gospodarske razmere domače občine (lastnega šolskega okrožja) in iz njih izvirajoče posledice bodisi v družabnem, zdravstvenem, kulturnem, npravnem, bodisi v splošno vzgojnem oziru, da se ne bo to delo vršilo anarhično, brez logike in brez prave koristi, mora poverjeništvu tudi tu dati navodila, vsaj nekatere obsebe, kako naj se o vsem razpravlja. Tudi lokalni krožki se morajo sestati do petkrat v teku enega leta in zbrati v tem času najnujnejše gradivo v svojih šolskih okrožjih v svrhu preučevanja domačih razmer. Samo na ta način je mogoče resno poglobljenje naše izobrazbe, je mogoče doseči pravo razumevanje ambijenta, v katerem živimo, je mogoča reforma šole v praktičnem pogledu.

Tu bo imel »Popotnik« obširno nalogo: zajel bo v svoje stranice vse široko delo, dramil bo, bodril in kazal nove smeri in nove potrebe, skratka, postal bo prapor šolske reforme po načelih praktičnosti, smotrenosti pouka po potrebah življa, ki mu je osnovna šola namenjena.

Gotov sem, da se bo tudi tu postavila skepsa po robu. Sile, ki so danes sterilne, bodo oživele in nastopile reakcionarno. Napovedujem to, da se ne bo kdo malodušnih ustrašil pred glasovi malenkostne kritike, zabavljanja, ironiziranja in podobnega, izhajajočega iz udobnosti, vseznalosti in tudi zlobe gotovih ljudi, ki jih je povsod in v našem stanu tudi. Poverjeništvu mora konsekventno svojo pot, z vso ono moralno in duševno silo, ki jo daje borba za dobro stvar, trdna volja, da se izvede brez ozira na desno in levo, v čemer smo prepričani, da je koristno, potrebno in zato nujno. Če bo poverjeništvu hotelo preporočiti stan, če bodo hoteli to vsi dobri duhovi med učiteljstvom samim, bomo svoje cilje dosegli, naj se temu uprejo tudi vse sovražne sile. Ne bomo jih dosegli v enem letu, toda v doledni dobi gotovo.

»Zvonček«.

Z vsem tem gibanjem in razvojem je dana smer tudi »Zvončku«, kakor tudi snujoči se »Mladinski Matici«. Za »Zvonček« sem čul misel, naj bi postal naša šolska, ne toliko učna, kot vzgojna revija, šolski časopis. Ne bom se spuščal podrobneje v razvijanje te misli, smatram pa jo za izvedljivo, ne samo to: smatram jo za potrebno že iz razloga, da se velika materialna sredstva za tisk ne zametajo brez največjih dosegljivih koristi. Pri vsem našem počenjanju glejmo, da uporabljena sredstva obrodijo čim najboljših sadov, zato mislimo, kako naše zadeve urediti kolikor mogoče racionalno, smotreno. Kar investiramo energij in kapitala, naj nese dobre obresti, to načelo zasledujemo vedno! Glede izvedbe misli o »Zvončku« pa pozivam vse, ki jim je na srcu, da se stvari lotijo dejansko. Ideje so mrtve, če nimajo živih nosilcev, ideje so seme, ki jim da dejanje obliko in življenje. Vsaka misel se realizira šele tedaj, ko jo nekdo zgrabi in stori vse, da postane meso. Tudi za »Zvonček« bi se moral nekdo zavzeti in najti okrog sebe ljudi, krog, ki bi začel z dejanjem, ki bi ustvaril nekaj novega.

Isto velja za »Mladinsko Matico«, o kateri ne bom dalje govoril, ker je šele v svojem embriju. Za vsako naših ustanov je potreben krog ljudi, ki se z ljubeznijo in voljo predajo stvari, pa bomo zgradili mnogokaj, čemur se je odprla pot z gibanjem učiteljstva v zadnjem času. Čujem tožbo, da takih ljudi nimamo dovolj, toda povedati moram, da je še vsako zdravo gibanje v smeri napredka rodilo tudi može, ki so izpeljali, kar je bilo potrebno in nujno.

Tudi o dveh važnih gospodarskih zadevah stanu, o tiskarni in Samopomoči ne bom razpravljaj, ker se važnosti tega naši vodilni organizatorji dovolj zavedajo, obenem pa tudi z vso skrbjo ukvarjajo z njimi.

Enotna stanovska organizacija!

Končujem. Naša stanovska organizacija ima namen, čuvati moralne, pravne in gnotne koristi učiteljstva in šolstva. Ta naš cilj pa ima svojo pravico do obstanka le, če je naše delo, če je šola v službi naroda, če gre za gospodarskim in kulturnim dvigom onega sloja v narodu, ki je najprej potreben pomoči.

Jasno je, da moremo stavljeni si cilj doseči zgolj z enotno organizacijo, v kateri so združeni vsi pripadniki stanu od prvega

do zadnjega. Vsi stanovi so pri nas to že uvideli, le mi — žal — še vedno razbiti v dvoje skupin, ne v svojo korist, marveč v korist onih, ki so vajeni naš stan izigravati. To dejstvo je bridko spričevalo za duševno in moralno višino slovenskega učiteljstva. Nad trideset let obstoji med nami centralna organizacija, mi pa se nismo niti toliko naučili, čemu smo si pravzaprav organizacijo ustanovili! Kaj je vzrok, da učiteljstvo ni prišlo dalje na svoji poti?

Odgovor je enostaven: Nedostajalo nam je elementarnih pojmov, kaj je organizacija, čemu obstoji, nedostajalo nam je konkretnih ciljev, h katerim bi hoteli, nedostajalo nam je vzgoje za skupno, smotreno delo z jasnimi pravci. Trideset in več let ni slovensko učiteljstvo razjasnilo teh elementarnih pojmov. V sentimentalnem idealizmu smo se bili na desno in levo, kakor so nam ukazali, brez kriterija in brez razmišljanja, kaj da delamo. Da bi se učiteljstvo postavilo na lastne noge, da bi sam mislilo na svojo usodo, da bi se osamostojilo, do tega nismo prišli. Orali smo, drugi so želi. Kar je zrastle iz našega truda, s tem nismo gospodarili, in niso šli plodovi tja, kamor bi mi sami hoteli. Slovensko učiteljstvo žal ni imelo svojega Kreka, zato tudi ni postalo oni faktor, kot bi bilo lahko po vsej pravici.

Positivno delo — nova stanovska ideologija.

Zato je čas, da presečemo z malo častno preteklostjo. Čas je, da končamo z akademijo, čas, da končamo z žalostnimi spori, ki kažejo nedoraslost učiteljstva, ki razgaljajo našo revščino, ki nam ubijajo vsak ugled in nam povzročajo silno škodo. Enotnost stanu je nujno potrebna, zato naj se na letošnji skupščini ne postavi le temelj novega pozitivnega dela v naših vrstah, ampak ustvari tudi spravljiva atmosfera, da v teku nastopajočega poslovnega leta v Udruženju dosežemo ono pomirjenje duhov, ki je potrebno za novo dobo. Novi pravci so se začrtali, nove cilje vidimo pred seboj. Zavedli smo se, da smo v preteklosti marsikaj zamudili in zdaj skušamo popraviti. Naj so ti poskusi združeni s krči doslej, naj so tudi premalo sistematični, smotreni, premalo logični in iz enega duha, vendar dokazujejo, da kolo razvoja ne gre nazaj in da ga ni mogoče ustaviti. Novo, sistematično delo bo oni činitelj, ki bo pomagal premostiti tudi težke difference v stanu. To se ne bo zgodilo takoj, toda čas bo storil svoje, če bo le na obeh straneh dobra volja.

Osamosvojitve stanu — močna organizacija.

Hočemo emancipacijo stanu, osamosvojitve, neodvisnost, hočemo, da učiteljstvo samo gospodari čez svojo usodo. To je dosegljivo le z močno, trdno organizacijo. Kakršno imamo danes, ni idealna. Toda nič bi ne bilo bolj zgrešenega, kakor da ubijemo in porušimo sedaj še to, kar imamo. To bi pomenjalo uničenje velikih energij, ki so nam zgradila, kar stoji, pa naj je še tako nepopolno in kritiki podvrženo. Preko naše današnje stanovske konstitucije ne gremo in ne pustimo. Organizacijski princip nam je čez vse in tudi obstoječa navzkrižja se morejo rešiti le stanovsko ustavnim potom. V interesu vsega stanu je, da se organizacijsko načelo ščiti, to se pravi, da se ščiti, kar obstoji, in da se povdarja neovrgljiva potreba enotnosti stanu. Razkolništvo, ki hoče vrste učiteljstva razcepiti v več različnih organizacij, ni na pravi poti. Le v organizaciji, ki predstavlja tudi danes še pretežno večino slovenskega učiteljstva, more brez škode za stan in šolstvo, brez škode za narod uveljaviti svoje težnje demokratičnim potom in ne drugače. Tega se stan zaveda in v tem znamenju — niti najmanj ne dvomim o tem — je mogoča v dolednem času poštna sprava in poravnava. Upam, da nas bo dobri genij stanu vodil, da ta sporazum prej ali slej dosežemo, zakaj vsak organizator in vsak zaveden član stanu ne more želeti drugega, kot da vselej in povsod iščemo skupnosti, da zanj vse storimo in da nas pri tem ne ovirajo niti različne metode, niti različnost svetovnega nazora. Cilj nam je vsem skupen, ponavljam to: emancipacija stanu, in to bomo dosegli le z lastnim delom.

Preporod.

Naloga osrednje organiziranega učiteljstva pa je, da po gibanju zadnje dobe, ki je stanu odprla pot do samostojnega razmaha in uveljavljanja, začne sistematično oblikovati samo sebe. Dvigniti mora svojo kulturo, preobraziti svoje duševno in čustveno življenje, visoko razviti svoje osebnost. Posebno mlado učiteljstvo, polovično naobraženo v vojni in poveljni dobi, si mora postaviti visoke cilje in stremeti k njim z železno voljo, da bo kdaj nastopalo kot polnovredno in da ga čas ne bo pogoltn pod cesto. Brez dosege teh ciljev ne bomo prišli dalje vzlic deklaracij, ampak bo šel čas čez nas. Na sebi delajmo, žilavo in ne utrudno, če hočemo vršiti svoje kulturno in npravno poslanstvo v narodu. V službo tega dela pa mora postaviti Udruženje vse svoje sile, vse svoje najboljše može in vsa svoja sredstva.

Svoji k svojim! Cenjenemu p. n. učiteljstvu priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu.

Na skupščino UJU v Skoplje!

Na podlagi sklepa Glavnega odbora UJU se vrši letošnji kongres 19. in 20. avgusta v Skoplju.

Da bode imelo učiteljsko društvo v Skoplju točne podatke o vseh udeležencih kongresa, prosi učiteljstvo vse države, ki se misli udeležiti kongresa, da izpolni sledeče pogoje:

1. Da javijo pismeno potom poverjeništvu najdalje do 25. julija t. l. Upravi Učiteljskega Uduženja — Učiteljski klub v Skoplju točno število članov, ki se udeležijo kongresa.

2. Vsak učitelj, ki reflektira na brezplačno prenočišče (v solah), mora vzeti s seboj odelo in blazinico.

3. Vsaka ženska oseba, ki pride sama na kongres, naj se javi pred gornjim rokom, da se zanjo preskrbi prenočišče v penzionatu.

4. Vsi učitelji(ice), ki imajo sorodnike ali prijatelje v Skoplju, naj javijo pismeno do naznanenega roka učiteljskemu uduženju v Skoplju, pri kom bodo prenočevali, da se jih more držati v evidenci radi udeležbe na kongresu.

5. Vsak posetnik kongresa, ki se želi udeležiti izleta na Kosovo ali Kumano vo, ki se vrši po kongresu, naj javi učiteljskemu uduženju v Skoplju, katerega izleta se želi udeležiti.

6. Na kolodvoru v Skoplju bodo postavljene vidne table z imenom pokrajine (Hrvatska, Slavonija, Vojvodina, Slovenija itd.) ter poide vsak posetnik kongresa k oni tabli, h kateri pokrajini pripada in tamkaj dobi točna navodila glede stanovanja, prehrane in drugo. Uprava Učiteljskega društva v Skoplju.

Vse te prijave je takoj poslati na Poverjeništvu UJU — Ljubljana, ki bo izdelalo skupen seznam ter poskrbelo za skupno potovanje vseh udeležencev tega poverjeništvu.

Glede četrtinske vožnje je Izvršni odbor ukrenil vse potrebno. Vendar doslej ni še nikake rešitve. Pošljite takoj — najdalje do 25. t. m. — prijave poverjeništvu, ki bo skušalo oskrbeti tudi poseben železniški voz za udeležence ljubljanskega poverjeništvu.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Splošne vesti.

NAS SAMOIZOBRAŽEVALNI TEČAJ.

Ponovno opozarjamo društva in učiteljsko na organizacijski samoizobraževalni tečaj, ki bo od 25.—31. avgusta v Ljubljani.

Vršila se bodo predavanja z diskusijami o etični vzgoji, o delovni šoli, o kmetijskih in gospodarskih tečajih za mladino, odraslo osnovni šoli, ter o samoizobraževalni akciji med učiteljskim.

Udeležba tega važnega tečaja je za učiteljsko največjega pomena. Naj se tega vsakdo zaveda, posebno pa mlajše tovarišice in tovariši! Poverjeništvu bo omogočilo udeležbo s svojimi pripravi mi tako, da bodo stroški za poedince čim manjši (brezplačno prenočišče, skupna menza, event. povrnitev voznih stroškov).

Društveni odbori naj skrbijo, da bodo zastopana na tečaju vsa društva našega poverjeništvu čim častneje, prav gotovo pa najmanj z enim zastopnikom. Učiteljstvo mora naprej, učiteljstvo mora vedeti, da je v znanju moč!

Prijave na tečaj je pošiljati naravnost na poverjeništvu v Ljubljani (Franciška ulica 6, I), ki jih bo sprejemalo do 10. avgusta.

Sprejem v višjo pedagoško šolo v Beogradu. Prosvetni minister je odločil, da se na predlog rektorja višje pedagoške šole sprejme 100 kandidatov in kandidatkinj, toda brez pravice na redno učiteljsko prejemke. Doslej so slušatelji višje pedagoške šole v Beogradu prejemali svoje mesečne plače, ki pa so sedaj z novim finančnim zakonom za nje ukinjene.

Na zborovanju učiteljev kmetijsko-nadaljevalnih šol v Celju dne 26. maja t. l. se je sklenilo, da se vrši zadnje dni učiteljskega tečaja v St. Juriju pri Celju posebni informacijski tečaj glede organizacije in pouka na kmetijsko-nadaljevalnih šolah v okvirju dosedanjega programa za vse učiteljstvo mariborske oblasti, ki se zanima za to. Ta tečaj se bo vršil dne 19. avgusta od 9. ure dalje ter se na željo podaljša tudi na 20. avgusta. Prijave za ta informacijski tečaj naj se vpošljejo do 17. avgusta na Upravo specialne kmetijske šole v St. Juriju pri Celju. — Tečaj, ki se vrši po odloku ministrstva poljoprivrede br. 24.615 od 10. VI. 1927, traja od 10. julija do 20. avgusta t. l.

— Kraljeva zahvala. Na brzojavni pozdrav smo prejeli sledeči odgovor: Bled 11. julija 1927: Njegovo Veličanstvo Kralj se srčno zahvaljuje za izjavo vdanosti, katero ste poslali v imenu učiteljstva, zbranega na VII. pokrajinski skupščini v Kranju. Adju tant Nj. Vel. Kralja podpolkovnik Kostić.

— Tov. Vinko Möderndorfer je bil izpuščen v sredo 6. t. m. iz zapor, kjer je prebil 3 mesece in 3 dni. Udeležil se je nato takoj pokrajinske skupščine v Kranju, kjer so ga zbrani tovariši iskreno pozdravljali in ga radostni sprejeli zopet v svoj krog. Krivica, ki je bila storjena tov. Möderndorferju s premetstvi po pa še vedno ni popraviljena in je tov. Möderndorfer še vedno brez službe.

— Oblastni šolski odbor za mariborsko oblast je sestavljen takole: predsednik veliki župan dr. Fran Schaubach, podpredsednik oblastni prosvetni inspektor dr. Fran Kotnik, člani: oblastni šolski nadzornik Matija Senkovič, oblastni sanitetni referent dr. Ivan Jurečko, načelnik gradbene sekcije v Mariboru ing. Ivan Vanek, ravnatelj državnega moškega učiteljskega v Mariboru dr. Matej Potočnik, finančni okrajni ravnatelj v Mariboru dr. Josip Povalec, sreski šolski nadzornik pri sreskem poglavarju v Mariboru, desni breg, Ivan Koropec, šolski upravitelj v Studencih pri Mariboru, Anton Hren (tajnik), šolski upravitelj v Radvanju, Stefan Firm (blagajnik), profesor na moškem učiteljskem v Mariboru Franc Fink za Maribor levi breg, dekan in oblastni poslanec v Hočah Alojzij Sagaj za Maribor, desni breg, upokojeni učitelj in oblastni poslanec Miloš Levstik za Celje, posestnik in mlinar v Preseki Jožef Lovrec za Čakovce, privatni zdravnik in oblastni poslanec Peter Osterc za Dolnjo Lendavo, župan v Šmartnem Martin Steblovnik za Gornji grad, posetnikov sin in oblastni posl. Matija Napotnik za Konjice, posestnik in oblastni posl. Jakob Rajh za Ljutomer, upravitelj in oblast. posl. Geza Horvat za Mursko Soboto, kovač in oblast. odbornik Jurij Kugovnik za Dravograd, veleposesnik Robert Košar za Ptuj, mestni župnik Alojzij Čizek za Slovenjgradec ter posestnik in župan Jožef Stoklas za Šmarje pri Jelšah.

— Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani so se vršili pod predsedstvom ravnatelj dr. Ivana Orla od 20. do 25. junija zrelotni izpiti. Udeležilo se jih je 47 kandidat, in sicer 44 gojenk IV. letnika in tri privatistke, katerim je ministrstvo prosvete izjemoma dovolilo polaganje izpita. Izpit je napravilo 41 kandidat, in sicer z odliko 16, z dobrim uspehom pa 25 kandidat; 6 kandidatkam se je dovolil ponovljajni izpit. — Izpričevalo zrelosti so prejle naslednje kandidatke: Ambrožič Angela, Avsec Nada (z odl.), Benedičič Milica (z odl.), Bernik Irma (z odl.), Bezeliak Marija, Breclj Vera, Centa Marija, Ciuha Marija, Engelman Vladimira (z odl.), Fister Pavla, Gabrovšek Ljudmila, Germek Danica (z odl.), Godec Alojzija (z odl.), Gorjanc Marija (z odl.), Grošelj Lidija, Hayne Adela (z odl.), Hladnik Julija (z odl.), Hrast Natalija, Jančič Marija, Jezeršek Vera, Leskovec Mira, Levičar Stefanija, Marok Marija Božena (z odl.), Modic Olga (z odl.), Pavlovič Neža, Perčič Angela (z odl.), Prešern Stefanija, Rus Stanislava, Škulj Vladimira, Strehovec Pavlina (z odl.), Ščurek Angela, Štrkelj Sofija, Šumi Gabriela (z odl.), Tavčelj Avgustina, Urbančič Justina (z odl.), Verdr Stanislava (z odl.), Vozel Marija, Zlebnik Josipina, Azman Marija (priv.), Frankovič Ana (priv.) in Korene Cena (priv.).

— Predsedniki učiteljskih disciplinskih sodišč. Glavni prosvetni svet je razpravljal o novi uredbi učiteljskih disciplinskih sodišč in sklenil, da veliki župani ne morejo biti predsedniki, niti sodniki teh disciplinskih sodišč. Glavni prosvetni svet je predlagal prosvetnemu ministru, naj izpremeni ta člen.

— Donos k srčni kulturi. Referat tov. A. Skale iz Maribora ima na ta račun moško, odločno besedo, nedostaje le podrobnosti, ki jih pa — po debati sodeč — tovariši iz mariborske oblasti (ali samo mar. sreza) šele izluščijo iz celote, mogoče tudi dodajo kar iz lastne prakse. Mnogo sreče in uspeha! — Hrvat M. Marjanović svetuje v Jugosl. Njivi (Obnova) sledeče: »Mjesto grobe snage (moči) vrednost sposobnosti, mjesto konkurencije kooperacija, mjesto sile pravda (pravica), prema slobodi zakon i red, prema borbi harmonija«. Tudi zlati nasveti, lepe besede, a udeleževanje brez praktične vrednosti. Nekaj podobnega kakor državni zakoni brez navodila glede uporabe. — Živimo kolikor toliko še v povojnih razmerah: sledovi verižnosti in lahkega dobičkarstva so še med nami; sodišča kaznujejo velike tatove, roparje in pobijalce, kar je vse posledica vojnih in povojnih dogodkov. Prav ta žalostna statistika nam kaže, da smo bili pred vojno resnično bolj si ljudje. Vojna je res kakršnakoli in kjer koli vendar le mesarsko klanje. V človeku utihnejo vse milejše strune. Še več! Vojna ubije v človeku najprej duhovnost — vse, kar je blago, vzvišeno in sveto. Od obeh delov (duše in telesa) ostane aktivno samo telo — la bete humain — človeška žival z vsemi strastmi in slabostmi brez uzde, brez povodca, brez vodnika. Ob koncu 30-letne vojne so ljudje bivali po gozdovih, jamah in duplinah, da so lažje ropali in živeli razuzdano. Prim. Schiller: Die Räuber. Posledica vojsk s Francozi so se pojavili celo v

naših »krščanskih« ljudih roparji — rokovnjači. Prim. Jurčič-Kersnik: Rokovnjači. Rezultanta svetovne vojne so tudi sedaj nje družbene razmere brez srca, brez sočutja, s človekom kakor tudi z živaljo. — Kaj so ukrenili posebnega odločujoči faktorji ob koncu 30-letne vojne, ob koncu vojn s Francozi, nam zgodovina ne pojasnjuje z drugim nego s kaznovanimi grešniki. To ni dovolj. Tudi zdravljenje posledic svetovne vojne se ne posreči samo z nasveti: za obnovo, vzgojo srčne kulture itd. Ako pustimo zdravljenje staremu mojstru času, tudi ne dočakamo kmalu boljše dobe. Take rane se celijo zelo pomalem, v neugodnih razmerah celitev včasih kar zastane. Saj je ta boj, ki ga bije človek največkrat sam s seboj: duhovnost s telesnostjo. In ta boj je tako star kot človeški rod. Se danes kakor na Smajski gori uči Gospod: Ne ubijaj! Ne kradi! — Ali se res ni rod nič po boljšal od Mojzesa do Wilsona? Nič. Človek je najslabši učenec na zemlji, pa naj zida veličastne temple malikom ali najpleše bazilike pravemu Bogu. Zato bo pa mojeg besedovanja kmalu prevč na to plat, da ne bo zopet kritikov, ki bodo očitali, da skoro nimamo avtorja (v mladinskem slovtvu), ki bi venomer ne moraliziral (preludiral na nauke božjih zapovedi in šolskih disciplinarnih pravil) uporabljajoč pri tem poslu plašečo pozo zfavnan kazalec desne roke (digitus paedagogicus). — Na glasam, da tu doslej niso zalegle vse moralne propovedi, ne digitus paedagogicus, ne nešteti zgledi ni malo. Kopice in kope najlepših moralizirajočih povestic in povesti, svetopisemskih primerov z izbornimi učitelji, z materami in očeti z najboljšimi nazori, nameni in vzgladnim udejstvom — ne mnogo. Ko bi mogli vsaj na predvojne razmere srčne vzgoje! Nasprotuje sama suha, praktična realnost. Odtod težava. Saj ima človek proti lastnemu boljšemu prepričanju kar samega sebe, lastno ambicijo. Marsikdo zna izborni učiti, kritkovati, obsojati, prepričevati, dokazovati po vseh straneh srčne vzgoje vse dotlej, da treba z lastno požrtvovalnostjo potrditi stvar v življenju, z lastnim dejstvom. Tu se ustavi sam pred svojimi barikadami, ki jih vidi vsak hip več. »Slušaj me, a ne glej me!« je krilatica, ki se ji nasmehnem kakor očitku okamenelih nazorov, kar je dokaz lastne onemoglosti. Ob najmanjši zapreki se izpotakne človeku moga: sebičnost, častiželjnost, oziri na stan, sorodstvo, prijateljstvo. Sploh se smatra današnji človek zadovoljnega šele tedaj, ko je prepričan, da obvladuje svoje razmere vsaj za stopnjo višje in bolje kot drugi, navadni zemljani. Ali naj mu tu še razlagamo lepe nauke o sočutju, o dejanski ljubezni do so ljudi, celo do sovražnikov. Da, to bi bil višek srčne vzgoje. Višek, ko nisem niti na najnižji stopnji do njega, niti na prvi stopnji, kako obvladam najprej samega sebe in se tega zavedam kot zmage, kot moralnega bogastva, ki z njim računa srčna vzgoja. Za to, za prvo stopnjo treba zanesljivo platforme. Kultura srca tudi ne sme biti postavljena na pesek, ne v močvirje, ne na veter, koliko njih omaga, pade že na pravem potu, se dvigne 70x7krat. O, digitus! Razmišljajte, pomagajte vsi, ki ste dobre volje! — Ivo Trošt.

— Tečaj za učitelje glasbe na meščanskih šolah. V šol. letu 1926/27 se je vršil na ljubljanskem drž. konzervatoriju prvi učni tečaj za učitelje glasbe na mešč. šolah. Tečajniki smo v prvi vrsti hvaležni g. ravnatelju M. Hubadu, ki je skrbno in premišljeno uredil pouk tako, da smo v razmeroma prav kratkem času predelali potrebno tvarino. S svojo osebnostjo si je pridobil g. ravnatelj med nami največje spoštovanje; v njem smo videli vzor delavnega učitelja, ki nam je kot vnet in izkušn mojster s svojimi predavanji in nasveti podal jasno sliko, kako naj se po modernih principih goji in izobrazuje glas in postopa pri poučevanju petja. Obenem izrekamo vsem našim profesorom in profesorjem iskreno zahvalo za njihovo naklonjenost in požrtvovalnost, uvažujoč njihov trud in pozornost, saj so čestokrat žrtvovali svoj prosti čas, da nam podajo čim večjo glasbeno naobrazbo.

Udeleženci tečaja.

— Izpite za poučevanje petja in glasbe na meščanskih šolah so napravili pred strok. komisiji na drž. konzervatoriju v Ljubljani Zinka Lovrec, Drago Hasel, Leopold Kernc in Josip Segula.

— Umrla je na Vidovdan mati učiteljice Tilke Lecker, St. Vid-Grobela, in bivše tov. Štefke om. Pirnat — gospa vdova Matilda Lecker. Sopraga in njo je pregnala iz solčne Goriške na zeleno Stajersko vojna nadloga. Blaga že pokojnika sta učakala visoko starost. Trajen spomin vrlim staršem — a ostalim iskreno sožalje!

— Premursko šolstvo je veljalo dosej kot najskromnejše glede svoje vrednosti in uspehov v Sloveniji. Če je bilo morda dosedaj nekoliko upravičeno to mnenje, sedaj ni več. Razmere so dovolj urejene in lahko ga mirno usporedimo z ostalim slovenskim šolstvom. To je tudi jasno pokazala šolska razstava koncem šolskega leta na eni izmed najsevernejših slovenskih šol v Markovcih. Razstavljeni so bili pismeni in risarski izdelki ter deška in ženska ročna dela. Razstava je v polni meri zadovoljila starše in mnogobrojno občinstvo tudi iz sosednjih vasi. Celoz madžarske strani so dospeli mnogi Slovenci, ki jih je državna

meja odrezala od ostalih rojakov, ker je bila ravno tedaj cerkvena slovesnost ter so bili presenečeni nad krasnimi izdelki. Zlasti so žela priznanje ženska ročna dela. Vse priznanje učiteljicam in učenkam. S takimi prireditvami si šola najprej uglađi pot med ljudstvo, kjer dosedaj ni bila posebno priljubljena, ker ni znalo ceniti njene vrednosti. Posnemajte.

— Tovariši petindvajsetletniki mature na mariborskem učiteljskem zdramimo se. Od leta 1902, ko smo se razšli, se mislo več skupno sestal. Zato pa bodi mesto petindvajsetletniki zopet Maribor. Glede podrobnosti in določitve dneva poročajte takoj tovarišu Antonu Neratu, učitelju v Mariboru. — R. P.

— Sliko je pozabil v Kranju neki tovariš. Oglasi naj se ustno ali pismeno pri poverjeništvu v Ljubljani.

— Toplice pri Zagorju o. S. Pouk na obrtno-nadaljevalni šoli je bil zaključen z majem 1927. Vseh učencev vajencev in vajenk je bilo 137. Povprečni obisk je bil 85%. Z uspehom je napredovalo 82% vajencev. — Šola obstoja 26 let. V zadnjih letih je dobila znaten razmah. Pred 2 leti je bil odprt oddelek za šivilje, lansk leto pa ustanovljen trgovski tečaj. Od leta 1910 imamo tudi poseben steklarski tečaj. Na šoli je poučevalo 11 učnih oseb.

— Blagajna učiteljskega društva za Mariborsko okolico naznanja, da je društven odbor ustavil vsem onim članom liste UJU, ki niso plačali članarine za prvo polovico 1927. Kdor teh želi ostati še nadalje član društva, naj mu nakaže najpозneje do 10. avg. t. l. dolžno članarino Posojilnici v Maribor, sicer ga bo odbor črtal tudi iz imenika. To obvestilo velja kot zadnji opomin.

— Maribor 1909! Naš letni sestanek pri Sv. Lovrencu Sl. g. pošta Juršinci po 20. avgustu! Več pozneje po dopisnici. — Schald.

— Če ste se prepričali, da je Zika izvrstna, ne pozabite je priporočiti znancem. Dobite jo v trgovinah samo v originalnih zavitkih po ½ ali ¼ kg.

— DRUŽBA SV. CIRILA IN ME: TODA je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poiskovali obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Cenjene šolske upravitelje

ki še niso poslali zneskov za voščilno knjižico »Srce srca govori«, prosim tem potom, da blagovoljno poravnate zaostali račun potom položnice, ki jo ponovno pošljem na željo, ako se je priložena morda izgubila! Še ta mesec, oziroma s 1. avgustom pričakujem in se nađejam cenj. odziva na te vrste. Imam nujne plačilne obveznosti pri tiskarni. Prosim torej tovariškega upoštevanja in tožadevne naklonjenosti!

(Cena brošuri 10 Din, s poštnino 11, vez. 15, s pošt. 16 Din.) Vsem tovarišem in tovarišicam pa, ki so me v tem oziru s točnostjo vplačila podprli, moja iskrena tovariška hvala! Posebna zahvala za marljivo razpečevanje knjižice šolam v srezo Ljutomer, Gornja Radgona, osn. šola v Koroški Beli, mešč. š. v Ptuj, deš. o. š. II. v Mariboru, osn. š. na Teznu I. dr., ki so razpečale vsaka po 6—12 izvodov!

M. Severjeva.

Učiteljski pravnik.

— § Kontraktualcem v znanje. — Odpušit iz dosedanjega državljanstva. —

Med številnimi prilogami, ki se naj z njimi opremi prošnja za dosego našega državljanstva, je po oblastni odredbi potreba na priloga »odpušit iz dosedanjega državljanstva«. Za izposlovanje tega dokumenta obrnil se je podpisani s prošnjo in odpušitjo na ital. državljanstvo potom pol. društva »Edinost« na prefekturo v Gorici, ki je na to izdala naslednj rešitev, ki se v prevodu takole glasi:

Prefektura v Gorici
No. 10469/1 dne 7. junija 1927
Leto V.

Predmet:
Razrešitev ital. državljanstva.

Vsled vaše prošnje od pretečenega mesaja se naznanja Vašemu blagorodju, da je potrebno v svrhu izbrisa iz registra ital. državljanov po polnem pravu, da izposlujete prepis ministrskega dekreta SHS, iz katerega bi bilo možno razvideti, da vam je bilo podeljeno jugoslovensko državljanstvo.

Prefekt:
Podpis nečitljiv.

Ker je s tem zadeva načelno rešena, zato se lahko vsak kontraktualec sklicuje v prošnji na citirani odlok. Zusem, dne 3. julija 1927.

Jos. Rakovšček.

Društvena zborovanja UJU.

Poročila:

+ Okrajno učiteljsko društvo za srez Litija je zborovalo dne 18. junija ob 9. uri na učiteljskem v Ljubljani. Navzočih približno 50 članov.

Predsednik pozdravi zborovalce, posebnostov, poverjenika UJU A. Skulja. Povdarja nadalje, da se mora zavzeti naša organizacija za pravice poročenih učiteljev.

Ročni katalog za l. 1927-28 z vsemi novimi podatki je že v tisku. Pošljite prednaročilo!

V ocenjevalno komisijo za naš okraj predlaga tov. Drago Rostoharja v Litiji, za njega namestnico tov. Julijo Čučkovo iz St. Vida. Predlog je bil sprejet.

Predavanja: Poverjenik tov. Skulj je predaval o šolskih vrtovih. Vsi navzoči so z velikim zanimanjem poslušali njegove vseskozi praktične, v dolgoletnem delovanju preizkušene nasvete glede šolskih vrtov. Drugi predavatelj tov. Horn iz Litije si je izbral temo: »Miselnost in značaj«. Tudi to predavanje so poslušali vsi z veliko pozornostjo. Da je bilo članstvo obema govornikoma hvaležno, je pokazalo dolgotrajno odobravanje. Predsednik se je obema toplo zahvalil za njih trud.

Predsednik opozori nadalje še nekatere člane, naj vendar store svojo dolžnost na pram organizaciji in poravnajo zaostanke.

Tov. Čučkova prosi pojasnila glede Učit. konvikta, ki ga radevolje poda poverjenik tov. Skulj. Nato je bilo sprejetih še nekaj predlogov internega značaja.

Končno predlaga tov. Vrščajeva resolucijo glede krivice, ki se je storila učiteljem v ljublj. oblasti pri disciplinskih sodiščih. Predlog je sprejet in se resolucija pošlje (glavnemu) tajništvu UJU. Pov. Skulj omeni še, da pride ta točka itak na dnevni red pokrajinske skupščine.

Prihodnje zborovanje se določi za prve dni oktobra v Ljubljani.

+ ZBOROVANJE UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO dne 2. junija 1927 v Mariboru na III. deški osnovni šoli.

Predsednik prečita došle dopise in preide k 2. točki dnevnega reda: Predlogi in nasveti za poverjenstvo in Glavni odbor. Treba je bilo predvsem izdelati predloge o izpremembah fin. zakona in o programu dela v bodočnosti.

O izpremembah v fin. zakonu je v daljšem govoru navedel tov. Alt vse najbistvenejše in na podlagi njegovega izdelka je učiteljski zbor sprejel primerne predloge.

O programu dela za bodočnost pa je govoril tov. Skala in s tem govorom izpolnil svoje predavanje v Rušah o kultur-nih nalogah učiteljstva. Zdaj se je omejil na stanovsko delo v organizaciji za organizacijo. Na podlagi njegovega govora so bili sprejeti primerni predlogi.

Delegati so obvezni držati se predlogov, ki jih je sprejelo društvo.

Tov. blagajničarka je poročala o poravnani in še dolžni članarini do 30. junija

t. l. Tov. Alt pa je razdelil položnice uradniške Samopomoči. Učiteljstvo v Mariboru je tudi član mariborske uradniške Samopomoči in ne le učiteljske. Plačuje štirikrat na leto po 10 Din posmrtnine.

Predsednik je zaključil zadnje in zelo stvarno in mirno zborovanje v tem šolskem in poslovnem letu.

Podpirajte obrambni sklad!

Vsaka šola in slovenska hiša mora imeti knjigo pesmi:

★
E. GANGL:
★ **HRAM SLAVE** ★

Broš. 30 Din, eleg. vez. 40 Din, s poštino 2 Din več.

★
**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE**
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Pos'ano.*

»V »Jutru« št. 157. z dne 6. julija 1927. je izšel članek »Napredni javnostni«, ki je poln napadov na UJU in na učiteljstvo. Pred vsem se čutimo prizadeti napredni učitelj, ker vsebuje članek celo vrsto žaljivih sumničenj. Ni to prvi napad, na napredno učiteljstvo v »Jutru«. Podvzeli smo razne korake pri stranki, da ponehajo neosnovani napadi v političnih listih na lastne pristaše, učiteljstvo in organizacijo. Zatrjevalo se nam je, da se to v bodoče ne bo več vršilo, a kakor vidimo se dane besede ne drže. Sem prepričan, da je 80% učiteljstva organiziranega v UJU pov. Ljubljana naprednega mišljenja in izmed teh 80% izrazitih pristašev demokratske stranke. Ne razumem uredništva, da dopušča take napade, ko ve, da zadene po večini lastne pristaše. Moti pa se gotovo, ako misli, da bomo radi napadov zapustili UJU ter vstopili v politično strankarsko učiteljsko organizacijo. Smo pred vsem učitelji, potem prosvetni in kulturni delavci, nazadnje še le politiki. To se mi je zdelo potrebno ugotoviti, kakor tudi, da si svo-bode, organizirati se v UJU, ki je edina državna strogo stanovska učiteljska organizacija, ne pustimo kratiti od nikogar.

Vprašam v imenu več tovarišev organiziranih v SDS javno predsedstvi oblastnih odborov v Mariboru in v Ljubljani: ali se strinjata z napadi na napredno učiteljstvo v »Jutru« in ako ne, kaj hočeta storiti, da se krivica popravi. Vem, da deluje učiteljstvo v podeklatarski dobi z isto vneto, kakor poprej v vseh naprednih organizacijah, kakor tudi da tovariši, ki so izstopili iz UJU in si osnovali svojo politično učiteljsko organizacijo, ne delajo več od nas, ampak še manj, ker izčrpavajo svoje sile — ne v boju proti političnim nasprotnikom, ampak — proti naprednim tovarišem in stanovski organizaciji. Če je to v prid stranki — presodite sami. Zavedate se, da z enakimi napadi na učiteljstvo ne pospešujete našega dela v naprednih društvih, ampak mu ubijate veselje do dela. Še je čas, popravite krivico, ki ločate naprednemu učiteljstvu, dokler ga še imate. Če si ga odbijete, ga boste morali iskati, a bo prepozno.

V Krogu pri Murski Soboti 8. VII. 1927.

Ciril Hočevar.

* Gornji dopis priobčujemo v upravnem delu lista, ker se smatra uredništvo neodgovorno za objavo.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili na zadnji poti predragega nam pokojnika g.

Josipa Beziaka

nadučitelja v pok.

izrekamo tem potom svojo najpriskrbejšo zahvalo.

Posebaj se še zahvaljujemo preč. g. župniku, ki je med boleznijo lajšal s tolažilnimi besedami težke pokojnikove ure, ga spremljal k večnemu počitku ter se s toplimi besedami ob grobu spominjal blago-pojnika.

Nadalje izrekamo zahvalo za zadnje spremstvo gospodu vladnemu svetniku dr. Vončini, gospodoma šol nadzoravkoma J. Gorup in Fr. Karbasu cenjenim gospodom govornikom šol, upr. Muzeku in Lešniku ter pot. čeb. učitelju Jurancu za prisrčne poslovnice besede, cenjenim gospodom pevcem za ganljive žalostinke, kakor tudi vsem stanovskim tovarišcem in tovarišem.

Sv. Urban pri Ptuj, 7. julija 1927.

Žalujoča rodbina Bezjakova.

Pelikan

ZALOGA BARV, TUŠEV IN RADIRK
POVSOD NA ZALOGI • TISKOVINE NA ZAHTEVO
GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Izšel je!

Gröbming - Lesica - Mole:

Izšel je!

Srbskohrvatsko-slovenski slovar

Besedni zaklad tega slovarja vsebuje na 432 straneh vse izraze iz vseh knjig, ki so v rabi na naših šolah, poleg tega pa vse izraze iz vsakdanjega življenja za dom in urade, v kolikor so različni od slovenskih.

Slovar je opremljen z akcenti, kar je neprecenljive vrednosti za šolo, ker brez akcentov ni mogoče srbohrvaščine pravilno izgovarjati. V slovarju je upoštevana ijekavščina in ekavščina, tako da ne pride človek v zadrego ne pri čitanju hrvaških, ne srbskih knjig.

Ker je naklada slovarja zelo mala in ker bo zato v nekoliko tednih knjiga razprodana, je v Vašem interesu, da slovar čimprej naročite.

Naročila sprejema

Učiteljska knjigarna, v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6

Cena 50 Din. Pri skupnem naročilu (najmanj 10 izvodov) cena à 45 Din.

A. & E. Skaberne, Ljubljana.

CEFIR

za srajce in bluze
v veliki izbiri!

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole, urade itd. itd. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!